

**Pfv.VII.20.517/2011/7. szám**

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága az ifj. dr. Dobó Sándor ügyvéd által képviselt szám székhelyű felperesnek a dr. Botos Tibor ügyvéd által képviselt szám székhelyű alperes ellen szavatossági igény érvényesítése iránt a Békés Megyei Bíróságon 15.G.40.025/2009. szám alatt folyt, és a Szegedi Ítéltábla Gf.I.30.466/2010/3. számú ítéletével befejezett perében az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

**í t é l e t e t :**

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon alatt a felperes részére 150.000 (Egyszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az állam javára, az adóhatóság felhívására 614.000 (Hatszáztizennégyezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

**I n d o k o l á s :**

Az alperes a felperessel 2004. szeptember 30-án kötött vállalkozási szerződéssel elvállalta a ... 20.000 tonnás vasbeton siló megerősítési és felújítási munkáinak elvégzését a 2004. január 15-én kelt árajánlatban, és a 002/4. iktatószámú levélben meghatározott műszaki tartalom szerint I. osztályú minőségben, hiánymentesen 205.000.000 forint + ÁFA összegű átalányárért. A szerződés melléklete tartalmazta, hogy a vasbeton silófalak megerősítésére a cellafalakon található repedések miatt van szükség, amelyeken keresztül a csapadékvíz a tárolótérbe kerül.

Meghatározták a felhasználásra kerülő anyagok fajtáját. Az alperes megbízásából a ... Kft. 2004. októberében a szükséges munkálatokra kiviteli tervet készített, amelynek műszaki leírásában szerepelt, hogy a felperes a siló állapotának tökéletes helyrehozatala érdekében rendelte meg az alperestől a homlokzati cellafalak teljes rekonstrukcióját. A szerkezeti erősítés lényege, hogy a repedések kijavításának a teljes homlokzat rugalmas tulajdonságú anyaggal történő újbóli lefestésének elkészülte után a homlokzati falak tökéletesen megfelelnek az előírásoknak, újabb repedések nem keletkeznek, és a meglévők nem áznak be. A falakon lévő összes repedést le kell zárni, a csapadékvíz bejutásának megakadályozására.

Az alperes a kivitelezést 2004. október 11-én megkezdte. 2005. április 26-án tájékoztatta a felperest, hogy az árajánlatban megadott homlokzati festék, és a felület áthúzására szolgáló anyag gyártása megszűnt, ezért a vállalkozói díj érintetlenül hagyása mellett SIKAGARD 545 W ELASTOFIL és SIKAGARD 550 W alkalmazására kerül sor három rétegben. A simításra használt PCI Polycrét 5 típusú anyagot a teljes felületre felvitték, de nem tapadt megfelelően, ezért az alperes azt az egész felületről leszedte. A SIKAGARD anyagokat az alperes nem a teljes felületre vitte fel. A kivitelezés 2006. augusztus 30-án befejeződött, a munkálatokat a felperes átvette. Az alperes ekkor írásban nyilatkozott, hogy a munka a kiviteli terv szerint készült el.

A felperes ügyvezetője 2007. március 27-én észlelte, hogy a siló legfelső szintjén a vasbeton falak belső oldalán helyenként foltokban átnedvesedés jelentkezett. Erről az alperest értesítette, aki helyszíni szemlét követően megállapította, hogy egyes helyeken hajszálrepedések, illetve betonhibák következtében foltokban beázási nyomok tapasztalhatók. Az alperes 2007. március 30-án vállalta, hogy a beázások környezetében a külső oldalon újabb réteg gumitömítést, és két réteg festékbevonatot hord fel megközelítőleg 1-2 m<sup>2</sup>-nyi területen. Amennyiben nem ez a hiba forrása, felülvizsgálja a tetőszigetelés csomópontjait, és a bádogos szerkezeteket. A felperes 2007. június 10-én műszaki szakértői véleményt készíttetett. A szakértő a hiba okát a nem megfelelő kitöltő habarcsban, és a habarcs, valamint a fedőbevonatként használt anyag nem megfelelő réteg vastagságában állapította meg. A felperes 2007. június 28-án felszólította az alperest, hogy a siló teljes külső felületén végezze el - garanciális munka keretében - a vízbefolyások, beázások megakadályozására szolgáló felületkezelést. Az alperes 2007. július 12-i levelében a felperes igényét tudomásul vette, rögzítette, hogy nem kíván a garanciális felelősség alól „kibújni”. Az alperes 2007. július 18-án jegyzőkönyvben foglaltan elismerte a hibás teljesítését, és vállalta, hogy a hibák kijavítására két héten belül javaslatot tesz. Az alperes a 2007. augusztus 28-án kelt levelében vállalta a közreműködést a hiba

okának feltárásában úgy, hogy a kiválasztott cellák felső 8 m-es szakaszán új bevonatot készít a meglévő bevonat vizes tisztítását követően egy réteg SIKAGARD 545 W ELASTOFIL és két réteg SIKAGARD 550 W ELASTIC homlokzatbevonat felhordásával. Miután újabb beázások jelentkeztek, az egyes hibák felmerülését követően az alperes hibakereső jelleggel javítási munkákat végzett.

A felperes 2008. február 21-én előzetes bizonyítás lefolytatása iránti kérelmet terjesztett elő a ... Városi Bíróságon. Az eljárás szakértő megállapította, hogy az alkalmazott anyagok nem megfelelő rétegvastagságban kerültek felhordásra, ez okozta a beázásokat. Rámutatott, hogy a felújítás akkor I. osztályú, ha beázás nem keletkezik. Indokoltnak tartotta a teljes felület bevonását a felső silórészen már alkalmazott módszerrel. Idő közben 2008. májusában a kijavítási munka első fázisa átadásra került, ezt követően a második szakasz munkálatait is elvégezték, felülről lefele haladva, összesen 20 méteres részen történt meg a kijavítás. A második szakaszt 2008. június 6-án adták át. Az alperes a szükséges javításokat vállalta a jövőben felmerülő hibák tekintetében is. A felperes 2008. augusztus 23-án felszólította az alperest, hogy a korábban alkalmazott javítási móddal a siló többi részén is végezze el a kijavítást garanciális munkaként. Az alperes megrendelte a „garanciális javításhoz” szükséges anyagokat és szerződést kötött a ... Kft-vel a munka elvégzésére. A szerződés szerint „a szerződésben meghatározott munka vita tárgyát képezi, amelyben valószínűleg a bíróság hoz jogerős döntést, ezért a felek a befejezési határidőt 2014. október 31-ben határozzák meg”. Az alperes 2008. szeptember 1-i levelében nem zárkózott el az esetleges újabb beázások kijavítása elől. Úgy nyilatkozott, hogy amennyiben újabb beázás jelentkezik, a garanciális javítás eddig alkalmazott technológiával a javítást folytatja, „mindaddig, míg beázás tapasztalható”.

A felperes módosított keresetében hibás teljesítésen alapuló szavatossági igény jogcímén arra kérte kötelezni az alperest, hogy a kijavítást 2010. december 31-ig végezze el a siló felső 20 m-es részén elvégzett utólagos munkálatok és a szakértői vélemény kiegészítése 6.6. pontja szerint úgy, hogy a kijavított résztől lefele haladva a talpazatig a teljes felületet egy réteg SIKAGARD 545 W töltő anyaggal, és két réteg SIKAGARD 550 W bevonóanyaggal saját költségén vonja be.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen a felperes követelésének elévülésére hivatkozott. Másodsorban vitatta a hibás teljesítését, arra hivatkozott, hogy a szerződéses kötelezettségének I. osztályú minőségben eleget tett.

A bíróság jogerős ítéletében kötelezte az alperest, hogy a ... 20.000 tonnás vasbeton siló 34. sorszámú szakvéleményben írt hibáit

az abban foglalt szempontok szerint (6.6. pont) hat hónapon belül javítsa ki.

A bíróság megállapította, hogy a szerződésben az alperes vízzáró szigetelés készítését vállalta. Szakértői vélemény alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a SIKAGARD rendszer helytelen alkalmazásával hibásan teljesített.

A jogerős ítélet értelmében a felperes igénye nem évült el, mivel a felperes a kijavítás iránti igényét 2007. nyarán bejelentette az alperesnek, aki elismerte a hibás teljesítés tényét, és minden alkalommal amikor beázás történt vállalta, majd el is végezte a kijavítást. Az alperes mindvégig - még a fellebbezési szakban is - végzett javításokat, és többször jelezte a felperes felé, hogy kijavítás iránti igényének önként eleget kíván tenni.

A bíróság az aggálytalannak ítélt szakértői vélemény alapján meghatározta a kijavítás célszerű módját. Ennek során figyelembe vette a Legfelsőbb Bíróság GKT 77/1973. számú állásfoglalásában írtakat.

A jogerős ítélet ellen az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel, a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a felperes keresetének elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a Ptk. 305. § (1), 306. § (1), 308. § (1), 308/A. § (1), 326. § (2) bekezdését, a Pp. 3. § (3), 141. § (6), 164. § (1) és 221. § (1) bekezdését.

Érvelése értelmében a felperes a szavatossági igénye érvényesítésével elkésett. A bírói gyakorlatra hivatkozva kifejtette, hogy az elévülés nyugvása csak a hiba felismeréséig állapítható meg, ezért a felperesnek a beázás 2007. március 27-én történt észlelését követően a keresetét három hónapon belül be kellett volna adnia a bírósághoz. Szerinte a felperesre legkedvezőbb esetben is 2008. szeptember 26-ig nyújthatta volna be a felperes a keresetét. Arra hivatkozott, hogy osztható szolgáltatást nyújtott, és két cella esetében már a három éves jogvesztő határidő is eltelt. Kiemelte, hogy a kárenyhítési kötelezettsége keretében végezte a javításait 2007. nyarán kelt levele óta, és nem garanciális kötelezettségként. Előadta, hogy a hibás teljesítését csak a 2007. július 18-án kelt jegyzőkönyvben ismerte el, ezt követően ilyen nyilatkozatot nem tett. Sérelmezte, hogy a bíróság az általa végzett javításokra tekintettel jutott arra a következtetésre, hogy a felperes követelése nem évült el. Szerinte mivel az elévülési idő nyugvását követően történt meg a hiba felismerése, már nincs jelentősége ezt követően a felek közötti levelezésnek, alperesi magatartásnak, mivel ez a három hónap már nem megszakítható, és újabb nyugvásról sem beszélhetünk.

Arra hivatkozott, hogy a felperes nem bizonyította a kizárólagos okozati összefüggést az általa végzett munka és a fennálló hiányosság között. Kiemelte, hogy a szakértő is megállapította, hogy a szerződésnek és a szerződésmódosításnak megfelelően a silók felületi bevonását elvégezte. Kifejtette, hogy a szakértő a lehetséges beázási okként a korábbi kivitelezéskor történt technológiai hibát jelölte meg, amelyért azonban felelősség nem terheli. Előadta, hogy a szerződés szerint a SIKAGARD 545 W ELOSTOFIL termékből csak 40 m<sup>2</sup> felületre vállalta a munkát. Ebben a tekintetben sem teljesített hibásan, mivel a szerződésben vállalt területre rávitte az anyagot, míg a támüregek injektálását nem vállalta. Szerinte mivel a silót nem ő betonozta, nem ő építette, a siló betonfalának minősége miatt nem állapítható meg a felelőssége. Idézte a szakértő azon kijelentését, miszerint „kétségtelen, hogy az alperes egy meghatározott műszaki tartalmat vállalt, és azt teljesítette”. Szerinte a felperes nem bizonyította minden kétséget kizáróan a hibás teljesítését.

Érvelése értelmében nem vállalt garanciális kötelezettséget a 30 éves siló felújításkor a teljes cseppmentességre. Előadta, hogy a kiviteli terv nem az ő részéről tett jognyilatkozat, hanem egy peren kívüli harmadik személyé. Szerinte az, hogy a statikai tervre a munkák átadásakor ráírta, hogy a kivitelezési munkák a statikai tervnek megfelelnek, csak azt jelenti, hogy a tervben írtak szerint végezte el a homlokzati falak szerkezeti megerősítését, a statikai kiviteli terv azonban a szerződésnek nem volt része, mivel a szerződést követően készült el. Érvelése értelmében nem támasztható ugyanolyan szigorú elvárás egy használt, 30 éves siló részleges, nem teljeskörű felújítása során, mint amilyet egy új siló építése esetén lehet támasztani a kivitelezővel szemben.

Sérrelmezte, hogy a bíróság a felperes keresetének megfelelően kötelezte és a kijavítás módját is meghatározta. Szerinte csak a hibák kijavítására szólhat a kötelezése, és beázás híján nem lehet talpazatig történő bevonást előírni az összes cellára. Kiemelte, hogy aránytalan költséggel járó kijavítást nem lehet a terhére meghatározni. Miután a jelen esetben nem az egyes silóknál konkrétan megjelölt hibák kijavítása folyik, hanem a felperes kérelmének megfelelően az összes siló teljes újra bevonásáról van szó olyan technikával, amely sem a szerződésben, sem a költségvetésben nem szerepel, az ilyen fajta kötelezés jogszabálysértő. Szerinte a másodfokú bíróság az indokolási kötelezettségének elmulasztásával úgy változtatta meg az elsőfokú ítélet rendelkező részét, hogy az a jelenlegi formában nem egyértelmű. Kifogásolta, hogy a bíróság a szerződést átalányaras szerződésként minősítette. Arra hivatkozott, hogy a szerződés alapjául szolgáló 2004. január 15-én kelt árajánlat a per tárgyát képező külső felújítási munkák esetében egyértelműen tételes elszámolást jelöl meg. Szerinte az árajánlat csak a külső

felújítási munkák esetében írja azt, hogy átalányáras elszámolási formában történik az elszámolás. Előadta, hogy a külső felújítási munkáknál a tételes elszámolás pontonként darabra m<sup>2</sup>-re tételes anyag és díjelszámolás mellett határozza meg az árakat. Ennek egy módosítása történt 2005. április 26-án, ahol a TIBEPLAST AC 20 tömítőmassza, valamint a SIKAGARD 550 W bevonat készítésének az egységárai változtak. Átalánydíjas szerződés esetén értelemszerűen nincs szükség az átalánydíjon belül semmilyen termék kicserélése esetén a szerződésmódosításra, vagy egységárak megrendelő részéről történő jóváhagyására. Szerinte ez a két dokumentum is bizonyítja, hogy a külső felújítási munkák esetében tételes elszámolásról volt szó.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem alaptalan.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő.

A felek által kötött szerződés 2. oldalán a 6. pontban a felek egyértelműen megállapították, hogy a szerződés összege 205.000.000 forint + ÁFA egyösszegű átalányár, ezért alaptalanul sérelmezte az alperes a felülvizsgálati kérelmében a szerződés átalányáras szerződésként történt minősítését. A szerződés 3. pontja szerint az alperes jogosult volt a szerződésben részletezett ütemnek megfelelően részszámlát kibocsátani. A bírói gyakorlat értelmében azonban önmagában a szolgáltatást nem teszi oszthatóvá a részszámla kiállításának lehetősége, vagy az, hogy az építési munka csak több ütemben végezhető el. A felek a teljesítés és az ellenérték megfizetése szempontjából egységes szerződést kötöttek, ezért alaptalanul hivatkozott az alperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy az egyes cellákra vonatkozó szavatossági igények elévülésének kezdő időpontja az egyes „mér földkövek” átadásától kezdődött. Az átadás-átvételtől számítottan pedig a felperes a bíróság által helyesen megállapított hároméves jogvesztő határidőn belül előterjesztette keresetét.

Helytállón idézte az alperes a felülvizsgálati kérelmében az elévüléssel kapcsolatos jogszabályi rendelkezéseket, és a bírói gyakorlatot, ugyanakkor figyelmen kívül hagyta a perbeli tényállás sajátosságait így alaptalanul hivatkozott a felülvizsgálati kérelmében a felperes igényének elévülésére.

A műszaki átadás-átvétel időpontjától számított 6 hónapon túl 2007. március 27-én észlelte a felperes ügyvezetője, hogy a siló legfelső szintén a vasbeton falak belső oldalán helyenként foltokban

átmedvesedés jelentkezett. Az alperes 2007. július 12-én felperes jogi képviselőjéhez intézett levelében közölte, hogy „nem kívánunk a garanciális felelősség alól kibújni”. A 2007. július 18-án kelt jegyzőkönyvben a hibás teljesítés tényét elismerte, és kötelezettséget vállalt arra, hogy a hibák kijavítására „a mai naptól számítva két héten belül javaslatot tesz”. A 2007. július 30-án kelt levelében megerősítette, hogy a fellepett hiba okát fel akarja tárni, és a beázásokat meg kívánja szüntetni. Megerősítette abbéli szándékát, hogy a kialakult helyzetet a ... Kft-vel, valamint K. I. igazságügyi szakértővel közösen „megoldjuk”. Ebben a levelében mindaddig, amíg a feladattal megbirkózik a felperes „szíves türelmét, megértését” kérte. A 2007. augusztus 28-i levele szerint a hiba okának feltárásában továbbra is közre kívánt működni. Részletezte, hogy milyen munkák elvégzését tervezi, majd 2007. október 11-én leírta, hogy 2007. szeptember 24. és október 10-e között milyen munkákat végzett, és kérte a felperest, hogy segítse „hibakereső munkánkat”.

B. B. az alperes ügyvezetője a 4. sorszámú jegyzőkönyvben foglaltan előadta, „2008. július 6-án adtuk át a második kijavított szakaszt ... 2009. március 16-án egy SMS-t kaptam a felperesi ügyvezetőtől arra vonatkozóan, hogy beázott a siló, hatósági tanú jelenlétében ezt dokumentálják. Erre én azt válaszoltam, hogy küldd meg az adatokat, folytatjuk a kijavítást”.

A perbeli tényállásra figyelemmel tévesen hivatkozott az alperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a felperesnek - az egyébként helyesen megjelölt jogszabályokra és a bírói gyakorlatra tekintettel - a 2007. március 27-én észlelt beázást követően három hónapon belül bírósághoz kellett volna fordulnia, mivel az alperes a hibát elismerte, állami kényszer nélkül a hiba kijavítását elvégezte.

Térben és időben elkülönülten jelentkeztek a beázások, így a hibákat a felperes különböző időpontban észlelte, azonban nem mulasztott igényérvényesítési határidőt, mivel az alperes a javításokat elvégezte, így a perindítás szükségessége nem merült fel.

A felek levelezése és a felek képviselőinek nyilatkozatai alapján megalapozottan állapította meg a bíróság, hogy az alperes minden alkalommal, amikor beázás történt vállalta, majd el is végezte a kijavítást. Miután az alperes mindvégig végzett javításokat, és többször jelezte a felperes felé, hogy kijavítás iránti igényének önként eleget kíván tenni - a bírói gyakorlatra is helytállóan hivatkozva - jogszabálysértés nélkül állapította meg a bíróság, hogy a szavatossági határidő elévülése nem állapítható meg.

A bírói gyakorlatnak megfelelően (BH 1979.377.) a hibás

szolgáltatás díjtalan, bár nem teljes kijavítása a szerződésszegés elismerését jelenti. A perben rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok, és az aggálytalan szakértői vélemény alapján jogszabálysértés nélkül jutott a bíróság arra a következtetésre, hogy az alperes hibásan teljesített. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a szakértő nyilatkozatából kiragadott mondatokkal kívánta érvelését alátámasztani. Dr. D. Zs. szakértő azonban a 43. sorszámú jegyzőkönyvbe foglaltan kijelentette, „az elkészült mű nem felel meg a szerződéses célnak”. A bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megalapozottan állapította meg, hogy az alperes vízzáró szigetelés készítését vállalta. Miután a beázások az alperes munkavégzését követően újra és újra megjelentek, jogszabálysértés nélkül jutott a bíróság arra a következtetésre, hogy az alperes részéről hibás teljesítés történt. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok eltérő értékelésének (az ún. felülmérlegelésnek) pedig nincs helye (BH 1999.44.).

A felülvizsgálati kérelemben írtakkal szemben a bíróság a bírói gyakorlatnak megfelelően határozta meg a kijavítás módját. A másodfokú bíróság az indokolási kötelezettségének a szükséges mértékben eleget tett, és a jogerős ítélet rendelkező részéből egyértelműen megállapítható az alperes kijavítással kapcsolatos kötelezettsége.

A kifejtettek értelmében a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alperest a felperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, míg a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésének megfelelően a feljegyzett felülvizsgálati eljárási illeték viselésére.

Budapest, 2011. július 07.

Dr. Fehér Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Bartal Géza s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró